

Warszawa, dnia 28 października 2019 r.

Sygn. akt VI Ka 1526/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: sędzia Anna Zawadka (spr.)

Sędziowie: Ludmiła Tułaczko

Izabela Kościarz – Depta

protokolant: protokolant Maciej Martinek

przy udziale prokuratora Anety Ostromeckiej

po rozpoznaniu dnia 28 października 2019 r. w Warszawie

sprawy H. R. córki J. i H., ur. (...) w G.

oskarżonej o przestępstwo z art. 233 §1 kk w zb. z art. 238 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

H. G. córki W. i Z., ur. (...) w O.

oskarżonej o przestępstwo z art. 233 §1 kk w zw. z art. 12 kk

E. W. syna W. i H., ur. (...) w H.

oskarżonego o przestępstwo z art. 233 §1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie

z dnia 16 października 2018 r. sygn. akt IV K 803/16

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonych H. R., H. G. i E. W. od popełnienia zarzuczanych im czynów; kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

sędzia Ludmiła Tułaczko sędzia Anna Zawadka sędzia Izabela Kościarz-Depta

VI Ka 1526/18

UZASADNIENIE

H. R. została oskarżona o to, że: w okresie od 29 marca 2009 r. do 18 października 2011r. w W. w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego zawiadomienia o przestępstwie i za składanie fałszywych zeznań, składając zawiadomienia, a następnie zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu prowadzonym w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się i w sprawie uszkodzenia mienia przeciwko Z. S. oskarżonemu o czyn z art. 207 § 1 kk i art. 288 § 1 kk sygn. IV K 583/09 zeznała nieprawdę, co do faktu i okoliczności zaistnienia przestępstw, wiedząc że przestępstw nie popełniono, tj. o czyn z art. 233 §1 kk w zb. z art. 238 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

H. G. została oskarżona o to, że: w okresie od 7 kwietnia 2009 r. do dnia 18 października 2011 r. w W. w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, składając zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu prowadzonym w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się i w sprawie uszkodzenia mienia przeciwko Z. S. oskarżonemu o czyn z art. 207 § 1 kk i art. 288 § 1 kk sygn. IV K 583/09 zeznała nieprawdę, co do faktu i okoliczności zaistnienia przestępstw,

tj. o czyn z art. 233 §1 kk w zw. z art. 12 kk

E. W. został oskarżony o to, że: w dniu 3 stycznia 2012 r. w W. w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi Południe IV Wydział Karny, będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, składając zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu prowadzonym w sprawie przeciwko Z. S. oskarżonemu o czyn z art. 207 § 1 kk i art. 288 § 1 kk sygn. IV K 583/09 zeznał nieprawdę, co do faktu i okoliczności zaistnienia przestępstw, tj. o czyn z art. 233 §1 kk

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie wyrokiem z dnia 16 października 2018r. w sprawie Sygn. akt IV K 803/16

I. w ramach zarzuconego czynu oskarżoną **H. R.** uznał za winną tego, że w dniu 29 marca 2009 r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy w sprawie 5 Ds. 376/09/2 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. i za tak opisany czyn na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał oskarżoną, a na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej karę 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

II. w ramach zarzuconego czynu oskarżoną **H. R.** uznał za winną tego, że w dniu 18 października 2011 r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań zeznała nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IV K 583/09 co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz okresu wspólnego z nim zamieszkiwania i za tak opisany czyn na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał oskarżoną, a na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej karę 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

III. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzone w pkt I i II kary grzywny połączył i wymierzył oskarżonej **H. R.** karę łączną 100 (stu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

IV. w ramach zarzuconego czynu oskarżoną **H. G.** uznał za winną tego, że w dniu 07 kwietnia 2009 r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy w sprawie 5 Ds. 376/09/2 co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. i za tak opisany czyn na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał oskarżoną, a na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej karę 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

V. w ramach zarzuconego czynu oskarżoną **H. G.** uznał za winną tego, że w dniu 18 października 2011 r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IV K 583/09 co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. i za tak opisany czyn na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał oskarżoną, a na podstawie art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej karę 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

VI. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzone w pkt IV i V kary grzywny połączył i wymierzył oskarżonej **H. G.** karę łączną 100 (stu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

VII. w ramach zarzuczonego czynu oskarżonego **E. W.** uznał za winnego tego, że w dniu 3 stycznia 2012 r. w W. będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznał nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IV K 583/09 co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz braku kontaktu matki ze Z. S. i za tak opisany czyn na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał oskarżonego a na podstawie art. 233 §1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 58 § 3 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki na kwotę 20,00 (dwadzieścia) zł,

VIII. na podstawie art. 624 §1 k.p.k. zwolnił oskarżonych z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Apelacje od wyroku wnieśli oskarżeni. **Oskarżona H. R.** zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 kpk :

a/ błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że oskarżona H. R. dopuściła się zarzucanych jej czynów tj.

- w dniu 29 marca 2009r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy w sprawie 5 Ds. 376/09/2 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. tj. o czyn z art. 233 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk,

- w dniu 18 października 2011r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IVK 583/09 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz okresu wspólnego z nim zamieszkiwania tj. o czyn z art. 233 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, podczas gdy faktycznie nie miało to miejsca,

b/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 5 § 2 kpk poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego;

c/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zebranego przez Sąd w niniejszej sprawie;

d/ naruszenie przepisów postępowania karnego , a mianowicie art. 424 § 1 i 2 kpk poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W konkluzji skarżąca wnosi o zmianę wyroku Sądu Rejonowego i uniewinnienie oskarżonej H. R. od zarzucanych jej czynów ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Oskarżona H. G. zaskarżyła w całości powyższy wyrok. Na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 kpk zarzuciła:

a/ błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że oskarżona H. G. dopuściła się zarzucanego jej czynu tj.

- w dniu 7 kwietnia 2009r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy w sprawie 5 Ds. 376/09/2 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. tj. o czyn z art. 233 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk,

- w dniu 18 października 2011r. w W. będąc uprzedzoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IVK 583/09 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz okresu wspólnego z nim zamieszkiwania tj. o czyn z art. 233 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, podczas gdy faktycznie nie miało to miejsca,

b/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 5 § 2 kpk poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego;

c/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zebranego przez Sąd w niniejszej sprawie;

d/ naruszenie przepisów postępowania karnego , a mianowicie art. 424 § 1 i 2 kpk poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W konkluzji skarżąca wnosi o zmianę wyroku Sądu Rejonowego i uniewinnienie oskarżonej H. G. od zarzucanych jej czynów ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Oskarżony E. W. zaskarżył w całości powyższy wyrok. Na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 kpk zarzucił:

a/ błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, że oskarżony E. W. dopuścił się zarzucanego mu czynu tj.

- w dniu 3 stycznia 2012r. w W. będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznał nieprawdę w postępowaniu sądowym w sprawie IVK 583/09 tj. co do sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz braku kontaktu matki ze Z. S. tj. o czyn z art. 233 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, podczas gdy faktycznie nie miało to miejsca,

b/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 5 § 2 kpk poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego;

c/ naruszenie przepisów postępowania karnego mogących mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zebranego przez Sąd w niniejszej sprawie;

d/ naruszenie przepisów postępowania karnego , a mianowicie art. 424 § 1 i 2 kpk poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W konkluzji skarżący wnosi o zmianę wyroku Sądu Rejonowego i uniewinnienie oskarżonego E. W. od zarzucanego mu czynu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacje oskarżonych H. R., H. G. i E. W. są zasadne i zasługują na uwzględnienie.

Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia wykazała, iż Sąd Rejonowy dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, który miał wpływ na jego treść polegający na błędnym ustaleniu, że H. R., H. G. i E. W. składając zeznania w toku postępowania w sprawie 5 Ds. 376/09/2 oraz w sprawie IV K 583/09 swoim zachowaniem wyczerpali znamiona przypisanych im przestępstw z art. 233 § 1 k.k.

W świetle realiów niniejszej sprawy należało uznać, że Sąd Rejonowy nie wywiązał się z obowiązku, jaki nakłada na niego reguła in dubio pro reo, o której mowa w art. 5 § 2 k.p.k. Zdaniem Sądu Okręgowego istnieją wątpliwości w zakresie tego, czy H. R. rzeczywiście nie była osobą pokrzywdzoną stosowaniem przemocy fizycznej przez Z. S. oraz jaki był okres wspólnego z nim zamieszkiwania i sposobu utrzymywania kontaktu stron po zakończeniu nieformalnego związku. Wątpliwości te są tego rodzaju, że nie da się ich usunąć w drodze dostępnych środków dowodowych.

Nie można wykluczyć, iż sposoby stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. wobec H. R., które opisywała H. R., jej matka H. G. i jej syn E. W., a które stanowiły co najmniej naruszenia nietykalności cielesnej pokrzywdzonej, rzeczywiście miały miejsce. Dowodów winy oskarżonych, a tym samym dowodów, na podstawie którym można uznać, że sporne sposoby używania przemocy fizycznej w postaci szarpania, popychania na ścianę, bicia otwartą ręką po

twarzy i głowie, nigdy nie miały miejsca, nie mogą stanowić zeznania świadka Z. S., który miał niewątpliwie interes w tym aby zaprzeczyć takim zachowaniom. W istocie świadek Z. S. zaprzeczył jedynie, że znęcał się nad swoją konkubiną. Zeznał, że „nie prawdą było wszystko, że chciał zabić, zamordować”. Tym niemniej w swoich zeznaniach złożonych na rozprawie nie zaprzeczył, że stosował przemoc fizyczną wobec H. R. i nie był w stanie podać konkretnych stwierdzeń oskarżonych, które były nieprawdą. Przyznał także, że od wielu lat pozostaje w konflikcie z byłą partnerką, która chciała pozbawić go praw do nieruchomości i dlatego założyła mu sprawę karną (k.353v). W ocenie Sądu Odwoławczego zeznania świadka Z. S. nie mogą stanowić w pełni wiarygodnego dowodu w tej sprawie, skoro świadek ma ewidentnie interes w tym aby pogрузić oskarżoną i członków jej rodziny, z powodu konfliktu na tle majątkowym. Nawet Sąd Rejonowy przyznaje, że pożycie konkubentów nie układało się sielankowo przed rozstaniem i musiały wystąpić pomiędzy nimi spory. W tej sytuacji mogło więc dochodzić nie tylko do kłótni i awantur, ale też do użycia przemocy fizycznej, przy czym naruszenia nietykalności cielesnej w postaci szarpania, popychania na ścianę, uderzenia otwartą dłonią w głowę i twarz, mogły zostać odebrane przez pokrzywdzoną i osoby dla niej najbliższe tj. matkę i syna, jako przejawy fizycznego znęcania się nad H. R..

Wskazać w tym miejscu należy, iż świadkowie mają prawo do własnej subiektywnej oceny tego typu zachowań ze strony Z. S.. Pomiędzy oskarżoną H. R. oraz Z. S. narastał przecież długotrwały konflikt, w czasie którego dochodziło między nimi do kłótni i nieporozumień, padały słowa obraźliwe, wulgarne i rosło napięcie emocjonalne z powodu przejęcia przez H. R. własności nieruchomości należącej wcześniej do Z. S., który najpierw przeniósł jej własność na konkubinę z powodu problemów z wierzycielami, a następnie chciał formalnie odzyskać nieruchomość, czując się przez cały czas jej właścicielem.

Treść złożonych w toku sprawy IV K 583/09 przez H. R., H. G. i E. W. zeznań wskazuje jednoznacznie, iż w trakcie ich składania oskarżeni byli przekonani o prawdziwości swoich depozycji. Okoliczność, iż Sąd orzekając w sprawie IV K 583/09 poddał krytycznej ocenie te zeznania i nie obdarzył ich walorem wiarygodności, uznając je za wewnętrznie sprzeczne i niespójne, a w efekcie poczynionych ustaleń faktycznych uniewinnił Z. S. od zarzutu znęcania się nad byłą konkubiną H. R., nie oznacza, że oskarżeni H. R., H. G. i E. W. złożyli fałszywe zeznania. Aby doszło do wypełnienia znamion tego przestępstwa należy mieć na uwadze, iż treści zawarte w fałszywych zeznaniach muszą być obiektywnie niezgodne z prawdą, jak również subiektywnie nieprawdziwe. Nie wystarcza zatem udowodnienie, iż składając zeznanie mające służyć za dowód oskarżeni podali fakty sprzeczne z obiektywną rzeczywistością. Przystępstwo z art. 233 § 1 k.k. można popełnić jedynie umyślnie w formie zamiaru bezpośredniego lub ewentualnego, tzn. że sprawca musi chcieć zeznać nieprawdę lub zataić prawdę, albo przewidywać taką możliwość i na to się godzić. Natomiast nieświadome mówienie nieprawdy, chociaż sprawca mógł błędu uniknąć, jak też działanie lekkomyślne nie wypełniają podmiotowych znamion tego przestępstwa. Tymczasem analiza zeznań złożonych przez oskarżonych w toku sprawy IV K 583/09 nie wskazuje na zamiar bezpośredni bądź ewentualny złożenia obiektywnie i jednocześnie subiektywnie nieprawdziwych zeznań służących za dowód w sprawie.

Na wstępie należy zauważyć, iż data popełnienia przypisanego H. R. w pkt I czynu tj. 29 marca 2009r. nie została prawidłowo wskazana, albowiem pierwsze zeznania H. R. złożyła w dniu 3 kwietnia 2009r., a nie jak błędnie ustalili Sąd Rejonowy w dniu 29 marca 2009r. (k.48). Powyższa omyłka nie ma jednak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy, w aspekcie dalszych rozważań.

W ocenie Sądu Odwoławczego żaden ze świadków przesłuchanych w toku postępowania w sprawie IV K 583/09 w sposób jednoznaczny nie obalił depozycji oskarżonych. Wskazać należy, iż żadna z przesłuchanych osób tj. Z. P., A. S., M. B., G. R., D. E., S. G., P. S., D. D. i L. G., nie byli świadkami agresywnych zachowań Z. S. wobec H. R.. Z powyższego faktu, nie można jednak zasadnie wysnuć logicznego wniosku, że do takich zachowań nie mogło dochodzić pod nieobecność osób postronnych. Świadek Z. P. opisał relacje oskarżonej i jej konkubenta z wcześniejszego okresu sprzed zarzutu. Świadek A. S. nie znał dokładnie wzajemnych relacji stron, gdyż był tylko kilka razy w ich domu. M. B. nigdy nie zaobserwowała żadnych niepokojących zachowań, ale przyznała też, że Z. S. pomieszkiwał u niej w latach 2005, a nawet przez pewien okres czasu był u niej zameldowany i przepisał na nią jedną ze swoich działek. Zeznania tego świadka potwierdzają więc rozstanie i rozpad związku (...) z H. R. w 2005r. oraz ich konflikt na tle majątkowym z powodu przepisania na H. R. własności działki na której mieszkali. Wbrew zatem ustaleniom Sądu Rejonowego

zeznania świadka M. B. potwierdzają wiarygodność depozycji H. R. odnośnie okresu wspólnego zamieszkiwania ze Z. S. do 2005r.

Wprawdzie świadek Z. S. zeznał na rozprawie, że związek z H. R. trwał praktycznie do 2007r. Tym niemniej Sąd Rejonowy nie ustalił, jak konkretnie ten związek funkcjonował w latach 2005 -2007 i czy strony nie wróciły do siebie po tym rozstaniu na pewien okres czasu. Natomiast z faktu, że w 2008r. Z. S. kupił H. R. samochód marki S. (...) i przelewał na jej rzecz pieniądze, a do 2009r. inwestował w nieruchomości, której nadal czuł się właścicielem i na terenie której przebywał oraz przyjmował wizyty znajomych, nie oznacza, że w latach 2005-2009 H. R. zamieszkiwała wspólnie ze Z. S.. Z zeznań oskarżonej H. R. wynika bowiem, że Z. S. miał w tym czasie różne związki z innymi kobietami, ale jednocześnie utrzymywał kontakty z ich wspólnym dzieckiem i dość często przyjeżdżał do domu na jak długo chciał. Niewątpliwie H. R. ma prawo do subiektywnej oceny trwałości swojego związku uczuciowego, a dokładne określenie daty wspólnego zamieszkiwania oraz końca związku emocjonalnego dwojga ludzi, jest czasami trudne i określane w odmienny sposób przez każdego z partnerów.

Żaden ze świadków tj. J. J. (2), G. R., S. G., P. S., M. S., D. D., L. G., M. W., B. M., nie dysponował wiedzą na temat tego jak w rzeczywistości funkcjonował związek (...), czy dochodziło do użycia przemocy fizycznej wobec oskarżonej i jak długo strony ze sobą zamieszkiwały. Wprawdzie wskazani świadkowie nie widzieli żadnych niewłaściwych zachowań Z. S. wobec konkubiny oraz relacjonowali, że panowały między nimi zgodne relacje. Powyższe w żaden sposób nie wyklucza jednak, aby tego rodzaju negatywne zachowania Z. S. opisane przez oskarżonych, miały rzeczywiście miejsce, w czasie gdy dochodziło pomiędzy stronami do kłótni zwłaszcza, że do użycia przemocy fizycznej najczęściej dochodzi pod nieobecność osób postronnych. Ponadto świadek G. R. zeznał, że H. R. skarżyła się na Z. S., iż dopuszcza się wobec niej rękoczynów. Brak zatem jednoznacznych dowodów obalających depozycje H. R. oraz jej matki H. G. i syna E. W..

Wprawdzie pomiędzy zeznaniami oskarżonych złożonymi w toku postępowania w sprawie IV K 583/09 zachodzą pewne niespójności, ale nie mają one istotnego znaczenia. H. R. opisując sposób stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. podała, że podczas awantur najczęściej była szarpana za ubranie i popychana na ścianę. Bardzo często Z. S. bił ją po głowie i po twarzy. Zdarzało się, że kopnął ją w udo lub tyłek, chwycił za nadgarstki aby wykręcić rękę. Przy czym H. R. wskazywała, że sposoby używania przemocy fizycznej były zmienne w różnych okresach czasu tj. odmienne w latach 2004-2005 oraz od kwietnia 2007r. do kwietnia 2009r. Na rozprawie H. R. przesłuchana w charakterze świadka potwierdziła te zeznania i podała, że Z. S. popychał ją, szarpał za ubranie, potrafił też ją kopnąć. Bardzo często uderzał ją w głowę otwartą ręką. Wskazała więc w części sposoby użycia przemocy wcześniej opisywane, niektóre pominęła, ale też uzupełniła swoje wcześniejsze zeznania o takie zachowania jak stawanie na stopie czy szczypanie w piersi, o których wcześniej nie wspominała. Powyższe niespójności nie mogą jednak świadczyć o obiektywnej i subiektywnej nieprawdziwości zeznań, skoro oskarżona składając pierwsze zeznania na policji, stanowiące jednocześnie zawiadomienie o przestępstwie, mogła nie pamiętać i nie podać wszystkich szczegółów. Brak jednak w ocenie Sądu Okręgowego wewnętrznej sprzeczności w tych zeznaniach z postępowania przygotowawczego i tych złożonych na rozprawie przed Sądem.

Ponadto depozycje H. R. znajdują potwierdzenie w zeznaniach H. G. i E. W.. Oskarżona H. G. przesłuchana jako świadek jeszcze w toku postępowania przygotowawczego zeznała, że niektóre negatywne zachowania Z. S. widziała na własne oczy, a o innych opowiadała jej córka. Te zaobserwowane przez oskarżoną H. G. sposoby użycia przemocy miały polegać na popychaniu córki na ścianę, szczypaniu w pierś, uderzaniu otwartą dłonią w głowę, deptaniu stopami po stopach córki. Wprawdzie oskarżona twierdziła, że córka miała złamany nos, naruszoną szczękę i powybijane zęby na przodzie, co nie zostało w żaden sposób potwierdzone dokumentacją medyczną, a przede wszystkim zeznaniami H. R.. Tym niemniej oskarżona H. G. w tym zakresie przekazała jedynie relacje jakie uzyskała od H. R., ale nie była naocznym świadkiem takich drastycznych zdarzeń. Niewątpliwie H. G. wykazała skrajny brak krytycyzmu wobec tych opowieści zasłyszanych od córki, które mogła przecież dość łatwo zweryfikować np. poprzez sprawdzenie widocznego stanu uzębienia córki, ale nie można z tego powodu przypisać jej świadomego relacjonowania nieprawdziwych faktów. Przesłuchana na rozprawie jako świadek H. G. opisywała zaobserwowane sposoby użycia przemocy fizycznej, takie

jak uderzanie ręką w głowę i podduszanie i potwierdziła wcześniejsze zeznania, przyznając, że nie pamięta wszystkich szczegółów.

Podkreślić należy, iż w aktach sprawy znajduje się dokumentacja medyczna oskarżonej H. G. (k.345.352) z której wynika, że w przeszłości oskarżona doznała urazu głowy, a od tego zdarzenia występują u niej okresowo obniżenia nastroju, płaczliwość, labilność afektywna, drażliwość, zaburzenia uwagi, koncentracji, poczucie mniejszej sprawności intelektualnej, niepokój, zaburzenia snu, spłycenie, fragmentaryzacja. Oskarżona H. G. od 2002r. była leczona psychiatrycznie i rozpoznano u niej zespół depresyjny. Niewątpliwie ten stan psychiczny oskarżonej, aczkolwiek nie nasuwał uzasadnionych wątpliwości odnośnie pocztytalności, to jednak miał wpływ na obniżenie zdolności postrzegania, zapamiętywania i odtwarzania spostrzeżeń podczas składania zeznań jako świadek i relacjonowania zaobserwowanych oraz opowiedzianych przez córkę negatywnych zachowań jej partnera. Dokładna analiza treści zeznań H. G. złożonych w charakterze świadka nie wskazuje jednak na celowe i świadome złożenie obiektywnie oraz subiektywnie nieprawdziwych zeznań. Niewątpliwie jako matka, oskarżona miała prawo do subiektywnej oceny zachowań Z. S. wobec jej córki i nawet pewnego przejawienia swoich depozycji. Trudno bowiem oczekiwać w pełni obiektywnej i beznamietnej relacji ze strony osoby najbliższej, która jest zaangażowana emocjonalnie w konflikt córki z jej konkubentem.

Uznane za niewiarygodne zeznania E. W. złożone na rozprawie w dniu 3 stycznia 2012r. również nie stoją w sprzeczności z depozycjami H. R.. E. W. zeznał, że w 2008r. widział jak doszło do szarpaniny, jego mama została odepchnięta. Te wyzwiska i awantury zdarzały się dosyć często. Mama broniła się w ten sposób, że odpychała Z. S. jak łapał ją za szyję bądź za ręce. Oskarżony opisywał więc tylko szarpaniny, które zaobserwował, co nie oznacza, że nie dochodziło do innych sposobów użycia przemocy w czasie gdy nie było go w domu. E. W. potwierdził także, że Z. S. wyprowadził się z domu w 2004 lub 2005r. Po tym fakcie jego mama nie utrzymywała z nim kontaktu, ale on przyjeżdżał odwiedzać dziecko (k.80). Brak kontaktu matki ze Z. S. oznaczał w istocie brak inicjatywy ze strony H. R. w nawiązywaniu tego kontaktu z byłym konkubentem, gdyż do kontaktów stron dochodziło w momencie gdy Z. S. odwiedzał ich wspólną córkę. Wbrew zatem argumentom Sądu Rejonowego zeznania oskarżonego E. W. złożone w sprawie IV K 583/09 na rozprawie w dniu 3 stycznia 2012r. nie były obiektywnie nieprawdziwe. Rację ma zatem skarżący wskazując, że brak jest dowodu na okoliczność tego, iż złożył niezgodne z prawdą zeznania w zakresie sposobu stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. oraz braku kontaktu matki ze Z. S.. Analiza treści zeznań wskazuje, że oskarżony składając zeznania jako świadek na rozprawie był przekonany o prawdziwości swoich twierdzeń i nie zakładał nawet ich fałszywości. Zeznania Z. S. złożone w tej sprawie, jak również zeznania wyżej wskazanych świadków przesłuchanych w sprawie IV K 583/09 w żaden sposób nie obalają twierdzeń E. W. w tym zakresie. Z. S. nie zaprzeczył aby używał przemocy fizycznej wobec H. R. w sposób opisany przez E. W., nie umiał nawet wskazać konkretnych stwierdzeń, które według niego były nieprawdziwe. Zaprzeczył jedynie aby znęcał się nad H. R. i aby chciał ją zabić, zamordować. Natomiast pozostałe osoby nie zaobserwowały negatywnych relacji pomiędzy stronami, w szczególności nie były świadkami użycia przemocy fizycznej, co nie wyklucza, że takie negatywne zachowania Z. S. miały miejsce pod nieobecność osób postronnych.

Sąd Okręgowy ma świadomość, że z zeznań oskarżonych złożonych w sprawie IV K 583/09 należało podejść bardzo ostrożnie z uwagi na wieloletni konflikt na tle majątkowym pomiędzy H. R. oraz Z. S., którego przyczyną było przeniesienie własności nieruchomości na H. R., a pośrednio korzyść majątkową odnieśli także matka i syn H. R.. Zdaniem Sądu odwoławczego ten fakt oraz relacje przesłuchanych w toku tego postępowania świadków nie są jednak wystarczające do przyjęcia, że oskarżeni złożyli fałszywe zeznania, bowiem nie można wykluczyć, że Z. S. używał przemocy fizycznej wobec konkubiny w sposób opisany przez oskarżonych, na skutek konfliktu wyprowadził się z domu w 2004 – 2005r., a następnie H. R. nie utrzymywała z byłym konkubentem kontaktu, gdyż do spotkań dochodziło z jego inicjatywy podczas przyjazdu Z. S. w odwiedziny do córki.

Należy zauważyć, że E. W. nie miał wiedzy odnośnie przekazywania środków pieniężnych pomiędzy matką i jej byłym konkubentem, a także nie był pytany o odwiedziny znajomych rodziny m.in. L. G.. Mógł także nie wiedzieć o wszystkich aspektach związku swojej matki ze Z. S., a jego relacja dotyczyła subiektywnego odbioru zaobserwowanych wydarzeń. Tym bardziej, że w tym okresie E. W. uczył się i pracował jednocześnie, a do domu wracał ok. godz. 20:00-21.00.

Mógł zatem nie wiedzieć o wszystkich zdarzeniach pomiędzy jego matką i Z. S., wspólnych wyjściach ze znajomymi czy odwiedzinach znajomych takich jak L. G., przed którą strony mogły zachowywać pozory normalnego związku.

W ocenie Sądu Rejonowego okolicznością podważającą wyjaśnienia oskarżonej H. R. jest brak jakiegokolwiek obdukcji lekarskiej pomimo doświadczanej przemocy fizycznej, jak też brak odebrania ze szpitala dokumentacji lekarskiej, o której oskarżona wspomniała dopiero na rozprawie. W istocie początkowo H. R. zeznała, że nie wykonywała żadnych obdukcji, gdyż nie chodziła do lekarza ze wstydu. Natomiast na rozprawie w dniu 18 lipca 2011r. zeznała, że była raz w szpitalu „gdzieś na W.” na obdukcji mniej więcej w 2007-2008r., ale jej nie odebrała (k.65-66). Tym samym choć takie zachowanie jak wykonanie obdukcji lekarskiej i jej nie odebranie, wydaje się mało logiczne i nie zostało potwierdzone, aby H. R. rzeczywiście taką obdukcję wykonała, to nie można takiego niekonsekwentnego zachowania oskarżonej z całą pewnością wykluczyć. Dla Sądu Okręgowego wersja wydarzeń przedstawiona przez oskarżonych nie może więc zostać odrzucona jako całkowicie niewiarygodna i sprzeczna z pozostałym materiałem dowodowym. Bez wątplenia wyjaśnienia oskarżonych zawierają nieścisłości, jednakże przyczyn tych nieścisłości należy doszukiwać się raczej w upływie czasu pomiędzy spornymi sposobami używania przez Z. S. przemocy fizycznej oraz okresu wspólnego zamieszkiwania stron i ich wzajemnymi późniejszymi kontaktami, a następnie przesłuchaniem przed sądem w niniejszej sprawie. Powyższe nie dyskredytuje więc jednoznacznie wartości dowodowej wyjaśnień oskarżonych.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe dowody nie tworzą nierozzerwalnego łańcucha poszlak, który prowadzi do jedyne wniosku, że oskarżeni dopuścili się zarzucanych im przestępstw, bowiem nie została skutecznie podważona możliwość stosowania przemocy fizycznej przez Z. S. wobec H. R. oraz okresu ich wspólnego zamieszkiwania i sposobu utrzymywania kontaktu H. R. ze Z. S. po jego wyprowadzce z domu. To, że H. R. nie dysponowała żadną dokumentacją medyczną potwierdzającą odniesienie obrażeń ciała, nie oznacza, że nie mogła być ofiarą naruszenia nietykalności cielesnej. Natomiast brak takich obdukcji lekarskich, nie może być rozstrzygany na niekorzyść oskarżonej H. R..

Zasada prawdy materialnej obowiązująca w procesie karnym, nakazuje dokonać prawdziwych ustaleń faktycznych, a co za tym idzie – wykorzystania wszystkich dostępnych środków dowodowych dla jej realizacji, natomiast działanie zasady in dubio pro reo należy ograniczyć jedynie do tych wątpliwości, którym można przypisać cechę nieusuwalności. Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie prawidłowo i wyczerpał wszelkie możliwości dotarcia do prawdy materialnej, toteż należy stwierdzić, że zaistniałe wątpliwości mają charakter nieusuwalny. Sąd Rejonowy nie rozstrzygnął jednak wątpliwości w kierunku wskazanym w art. 5 § 2 k.p.k., tym samym dopuszczając się obrazy ww. przepisu. Z tychże przyczyn obowiązkiem Sądu Okręgowego była zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie H. R., H. G. i E. W. od popełnienia zarzucanych im czynów. W związku z treścią art. 632 pkt 1 k.p.k. kosztami postępowania w sprawie obciążono Skarb Państwa.

sędzia Ludmiła Tułaczko sędzia Anna Zawadka sędzia Izabela Kościarz-Depta